СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 204. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 2. вересня, 1927. VOL. XXXV. No. 204. Jersey City, N. J., Friday, September 2. 1927. THREE CENTS.

АҐІТАЦІЯ КОМУНІСТІВ ПРОТИ ЮНІЙНИХ РОБІТНИЧИХ БАНКІВ

ПРЕЗИДЕНТ ОДНОГО ТАКОГО БАНКУ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД АҐІТАЦІЄЮ.

НЮ ЙОРК, 31. серпня. — Пітер Дж. Броді, президент юнійного робітничого банку, званого Федерейшен Бенк енд Трост Ко., вислав до всіх банкирів у сему місті листа, в якім повідомляє їх, що так званий третий інтернаціонал у Москві припоручив своїм прихильникам поборювати робітничі юнійні банки.

Лист говорить, що такий приказ видав „третий інтернаціонал" послідного місяця та що в сьому приказі „третий інтернаціонал" приказав „робітничій (комуністичній) партії в Злучених Державах" підривати довіря до робітничих банків, коли їй не вдасться добути контролю над ними. Сей приказ був поміщений виразно в комуністичній пресі та в офіціяльнім органі сеї партії.

До листа додана копія сього приказу „третого інтернаціоналу" в Москві.

УРЯД ЗДЕРЖАВ ВИСИЛКУ ОРУЖА ДО РОСІЇ.

НЕ ПУСТИВ 150,000 КРІСІВ, ЗАКУПЛЕНИХ В АМЕРИЦІ.

ВАШИНТОН, 31. серпня. — До американського уряду віднеслися недавно купецькі аґенти большевицького уряду в Москві з просьбою дозволити на вивіз з Америки ладунку 150,000 крісів, закуплених большевицьким урядом від американських фабрикантів оружа.

Департамент стейту повідомив фірми, які продали се оружа, що уряд є проти висилки оружа до Росії, бо се противиться політиці уряду.

Зі заяви уряду виходилоби, що уряд не має права заказати такий вивіз, а тільки дає свою опінію. З сього дехто робить заключення, що большевицькі аґенти будуть старатися дістати оружа проти опінії американського уряду, а в разі потреби підуть перед американський суд.

Дипльомати у Вашингтоні роблять зі закупна оружа большевиками в Америці заключення, що большевикам ніхто не продає оружа в Европі.

ЧУТКИ ПРО ЛІТАК РЕДФЕРНА.

МАЛИ ЙОГО БАЧИТИ ЛЮДИ НАД ВЕНЕСУЕЛЕЮ.

ВАШИНҐТОН, 31. серпня. — Американський представник у південно-американській републиці Венесуелі доніс до департаменту стейту, що ріжні люди бачили в суботу літак над дельтою ріки Оріноко. З огляду на те, що в тій околиці літак небувала рідкість, населеннє зробило заключення, що се був літак Американця Редферна, що вилетів з міста Бронсвика, в Джорджії, в безперерявну подорож до Бразилії.

Департамент стейту сейчас припоручив поробити широкі пошукування за летуном у тій околиці.

ДИКИЙ ЗЛОЧИН ДЛЯ ГРОША.

ТРОХ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВБИЙСТВА ДЛЯ АСЕКУРАЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 31. серпня. — У вівторок сполудня найдено на кінці Бей 33. Вулиці у Брукліні пливаюче в заливі тіло молодого чоловіка. Нюйорський кравецький робітник Луіс Ґольдштайн пізнав у ньому свого сина, 22-літного Беняміна Ґольдштайна. Поліція взяла се за простий випадок та не робила з того факту ніяких заключень.

Тимчасом браття втопленого зажадали від поліції, щоби вона випитала спільника втопленого, Осипа Лефковіца. Поліція тоді нагадала собі, що минувшої пятниці хтось зателефонував до поліції, що він бачив, як на заливі Ґрейвсенд трох людий втопило четвертого. Поліція поробила вступне поспішне слідство та ще того самого дня арештувала трох згаданих людий.

Показалося тоді з їх зізнань, що вони всі три були справді на одній лодці минувшого четверга на заливі Ґрейвсенд та що вони бачили, як Ґольдштайн утопився. Молодий Рубінцаль тоді виступив з обжалованнем своїх товаришів: вони мали змовитися вбити Ґольдштайна, який був зовсім під впливом свого спільника Лефковіца. Вони заасекурували його на величезну суму 140,000 долярів, платну на случай смерти на руки спільника. В четвер минувшого тижня взяли вони Ґольдштайна на забаву, а відтак на проґульку на лодку. Підчас проґульки по заливі вони й втопили Ґольдштайна. Струтив його в воду Іцко Рубінштайн, котрий дістав за сей „джаб" 250 долярів.

Поліція задержала всіх трох, щоби поставити їх на суд як обжалованих на вбийство. Чоловіка, що телефонував до поліції, а котрий подав, що він є кантором у божниці, не найдено. За те до поліції зголосився один рибак, який чув крик роспуки, який видав чоловік, потопаючий у заливі коло лодки, в якій плило трох людий.

КЕМАЛЬ ВИДАЄ ПОУЧЕННЯ КАНДИДАТАМ НА ПОСЛІВ.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 30. серпня. — Кемаль Паша видав у своїм виборчім маніфесті поучення для кандидатів на послів до турецького парляменту, як мають поступати, щоби стати добрими репрезентантами народу. Приписи ті звучать:

1. Не уживайте становища послів для своїх особистих або фінансових інтересів.

2. Кандидати мусять зрезиґнувати зі своїх становищ у всіх торговельних і фінансових підприємствах, у яких є заінтересоване правительство.

3. Мають залишити навичку бути неприсутними на засіданнях парляменту.

ПОСАДНИК МІСТА РОЗПОЧАВ СТРАЙК.

АБЕРИСВИТ, Валія, 30. серпня. — Й. Д. Виллямс, посадник (мейор) сего міста, що числить 10,000 мешканців, розпочав страйк, домагаючись піднесення своєї платні.

Заявив він на засіданню міської ради слідуюче: „Платню 150 фунтів стерлінґів (около $750), які ви мені признали, я вже видав, а крім сего ще других 150 фунтів стерлінґів. Хто хоче бачити мої видатки, можу йому показати, а переконається, що я видав більше як 300 фунтів стерлінґів".

„Мейор з Торквей, — сказав він дальше, — „яке то місто числить 41.000 мешканців, одержує як платню 2,000 фунтів стерлінґів, підчас коли я одержую лише 150 фунтів. Думаю, що я повинен одержувати найменше 500 фунтів стерлінґів".

КЕМАЛЬ ВИДАВ ВИБОРЧИЙ МАНІФЕСТ.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 30. серпня. — „Щоби докінчити наше величезне завдання відродження Туреччини, не позволім на ніякі ріжниці гадок поміж нашими улюбленими земляками", пишеться у виборчім маніфесті турецького президента Мустафи Кемаля Паші, який саме оголошено.

Дальше говориться у тім маніфесті слідуюче: „Виберіть моїх послів і дайте мені нагоду через других чотири роки працювати на дальшу користь Туреччини, через що запевниться їй велику і славну будучність".

Разом з тим маніфестом оголошено також лісту кандидатів до Національного Зібрання, яких вибрав сам Кемаль Паша, виключаючи зпоміж них усіх членів розвязаної і розіґнаної опозиційної партії.

У згаданім маніфесті вихваляється ще партію Кемаля, заявляється про осягнені сею партією в протязі чотирох літ успіхи та приобіцюється дальше мирне ведення заграничної політики і прискорений розвиток державних богацтв, з яких усі мають користати.

З ЛЮДСЬКОГО ЗВІРИНЦЯ.

Берлінська поліція не всилі схопити якогось злочинця, що їздить наколесницею і ножем убиває молоді дівчата. Про вигляд цього „модерного" бандита перелякане населення творить уже леґенди.

КАЛІНІН ПРО ЗАҐРОЗУ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ.

У лондонськім „Таймсі" пише ризький кореспондент слідуюче про бесіду Калініна, відносно загрози европейської війни:

Калінін виступив в Москві з промовою відносно загрози війни. Він висказав насамперед жаль, що в многих кругах не хотять вірити в можливість війни з Совітським Союзом. Ті сумніви у можливість війни зове Калінін небезпечними.

„Ми повинні", сказав він, — „всіми можливими нам середниками, при помочи часописів і компартії інформувати робітників цілого світа, що наближається війна і що капіталістичні держави приготовляються до нападу на нас".

Калінін, що є предсідателем Центрального Виконавчого Комітету, заявив дальше, що надходяча війна буде мати виїмковий характер. Ґеоґрафічні границі не будуть мати у ній ніякого значіння. Робітники будуть боротися у своїх краях, як сторонники Союза Соціялістичних Совітських Республик, проти своїх земляків, що будуть сторонниками буржуазії і капіталістів. Симпатизуючі з буржуазією елементи у Совітськім Союзі будуть боротися по стороні ворогів Сов. Союза. З тої причини маюча наступити боротьба між народами прийме характер горожанської (домової) війни.

ФАШИСТІВСЬКІ ДИВОГЛЯДИ.

Комісія при італійськім міністерстві справедливости, складаючи новий карний фашистівський кодекс, пішла в однім параґрафі за радою папи, який згадав середновічний кодекс, а саме: самовбивців треба карати вязницею. Не неживих, а тих, які хотіли попращатися з нашим життям, а не були в силі або не вміли. За те, що хотіли його покинути, ображаючи найцінніше людське добро сидітимуть у вязниці. Мабуть на те, щоби змінити своє переконання і переконатися, яке життя солодке, а люди які добрі, приємні і... розумні.

ЯК КРАДЕ ЯКСА-ПЛЕВКЕВІЧ?

Інтендант польського люблинського університету Якса-Плевкевіч допустився на школу університету і звязаних з ним ріжних осіб мальверзацій на суму 40 тисяч золотих. Заки компетентні чинники спостереглю мальверзацію, Якса з Люблина тягу дав.

ЦІКАВИЙ ПРИСУД.

Париська лава присяжних засудила злочинця Ґійо, який в авті підчас проґульки задушив свою приятельку і в полі спалив — на смерть, а передтим ще на 50.000 фр. відшкодування для родини вбитої.

АРМІЯ ПИЯКІВ У ВАРШАВІ.

Варшавська поліція оголошує, скільки мешканців Варшави було придержаних у минулому році за пянство в поліційних арештах. І так, поліція переночувала в комісаріятах 64,900 Варшавяків. На кожних 100 мешканців впивалося до безтями 6—7 пияків.

ЗЛОЧИНЕЦЬ ЗАКОХАНИЙ У ВЯЗНИЦІ.

Якийсь Качмарек, що просидів 15 літ у вязниці Тунес, біля Каліша, за вбивство своєї жінки, відсидівши свою кару, не хоче покинути вязниці. Чому? Бо у вязниці він доробився маленького майна як „фабрикант" діточих забавок і лякається, що в добі безробіття не найде ніде такої доброї та тихої праці разом з безплатним комірним і харчем. Управитель вязниці в клопоті і питається влади, що зробити з таким аматором арештів. Справді нелегка справа. Адже коли Качмарка прогонять, він готов ще раз оженитись і ще раз убити свою жінку, щоби вернутись до своєї улюбленої арештантської келії.

ПОЇЗД ЛОВИТЬ ЗЛОДІЯ.

Так у країні, де лютувала кількаденна революція, в Австрії, деякі сторінки життя надихані ідилічним настроєм. Послухайте, що трапилося цими днями в льокальнім поїзді на лінії Ґрац-Віс. Молода господиня Мухіч запримітила нараз, що з ваґону щез її кошик. Счинила крик. Пасажири бачили, як кільканацять хвилин тому вискочив з поїзду якийсь добродій з її кошиком. Почули про це кондуктори, а від них машиніст. Не надумуючися, льокомотива вернулась назад з поїздом і всіма пасажирами за злодієм. Усі зупинились перед залізничою будкою і розпитували, чи не бачив хто злодія. Бачили. Кондуктори та подорожні кинулися з поїзду в ліс, куди втік злодій. І зловили його разом з кошиком, посадили на поїзд і відставили власноручно на поліцію. В Австрії, у країні, що хотіла заводити комунізм, залізничники є тої думки, що приватна власність важніша річ як залізничний поділ їзди!

БОРОТЬБА ЗА ЧИСТОТУ МОВИ.

У Лондоні почала працювати міжнародня комісія для дослідів над засобами як зберігти чистоту української мови. Міжнародня, бо нині анґлійською мовою розмовляють і в Австралії і в Америці і на ріжних островах. У кожній країні буде окрема комісія у постійних взаєминах із лондонською; вони будуть вимінювати думки і спільно доходити до загальних висновків, які будуть обовязковими на всіх просторах анґлійської мови. Велику увагу звернуть на чужинні слова, що продираються до мови. Анґлія, як бачимо, йде подекуди за прикладом Франції, яка маючи „Франц. Академію" невпинно стежить за одноцільністю літературної мови, її чистотою та ясністю.

УБИЙНИК УКРАЇНСЬКОГО СВЯЩЕНИКА ВИДІСТАВСЯ НА ВОЛЮ.

Часописи подають, що вбийник українського пароха в горлицькому повіті — якого присудили на смерть та який часово оставав в тюрмі в Яслі — утік на днях з вязниці.

ШЛІ І БРАК У КОНСТАНТИНОПОЛІ

ЗВІДТАМ ПОЛЕТЯТЬ ДО АЛЕППЮ.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 31. серпня. — прибув тут о 11.45 годині перед полуднем американський літак „Прайд оф Дітройт", кермований летунами Шлік і Брак. Згаданий літак вилетів з Білгороду о 5.30 год. рано. На летничім полі, мимо ранньої години, пращало летунів велике число югославянських офіцирів. Богато югославянських літаків ескортувало „Прайд оф Дітройт" до самої болгарської границі. Летуни Шлі і Брак мають одно бажання, щоби не зміняти своєї машини, аж поки не скінчать лету довкола світа, себто не повернуть до Америки.

З Константинополя летуни Шлі і Брак мають відлетіти до Алеппо, віддаленого від Константинополя 800 миль. Опісля полетять до Персії і Індії. Їх дорога буде провадити через великі пустині; мають вони ще перелетіти около 20,000 миль, заки скінчать свій світовий лет.

У Константинополі оба летуни мусять задержатись повних 24 годин, щоби через американський конзулят одержати дозвіл від турецьких властей летіти дальше через турецьку територію.

ЛІТАК СТ. РАФЕЕЛ БАЧЕНО ПОНАД ІРЛЯНДІЄЮ.

ВІН МАЄ ПРИЛЕТІТИ У 29 ГОДИНАХ ДО СВОЄЇ ЦІЛИ, СЕБТО ОТАВИ.

БЕЛФЕСТ, Ірляндія, 31. серпня. — Літак Гемилтона і Минкина „Ст. Рафеел" бачено о 10-ій год. рано на східнім побережу Ірляндії. Він посувався вперед дуже поволи і летів у висоті не більшій як 500 стіп.

У Лондоні мали послідні вісти про сей літак около полудня, у яких доносилось, що він летить понад Атлянтиком; від тоді нічо вже про нього більше не чули.

ОТАВА, Канада, 31. серпня. — Воздушні експерти обчисляють, що літак Ст. Рафеел, серед нормальних відносин, коли буде летіти 100 миль на годину, прилетить тут около 4-ої години завтра пополудні. Цілий лет після обчислення експертів має тревати 29 годин.

На случай неприятливої погоди прилетить тут сей літак около 8-ої години вечером у четвер, 1. вересня.

ПОЛЬЩА ДЕПОРТУЄ РОСІЙСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ.

СТАЛОСЯ СЕ НА БАЖАННЄ СОВІТСЬКИХ ВЛАСТЕЙ.

ВАРШАВА, 31. серпня. — Польське правительство видало приказ цілому редакторському штабови російського монархічного часопису „Утро", виїхати з Польщі. Догадуються, що сталося се на бажання совітського правительства, яке домагалось від Польщі прогнання усіх російських еміґрантів, що є ворожо настроєні до Совітського Союза.

Згаданий часопис „Утро" збирав гроші на оборону убийника російського посла П. Войкова, Бориса Коверди.

Більшість з прогнаних журналістів звернулась з просьбою до французького правительства, щоби позволило їм приїхати до Франції. Данціґ (Ґданьск) відмовив їм вступу на свою територію, а німецькі власти також не дуже раді є їх приїздови до Німеччини.

ЛЕВІН НЕ ПОЛЕТИТЬ ДО АМЕРИКИ, КОЛИ ГЕМИЛТОН І МІНКИН ПОБІДЯТЬ.

У ТАКІМ СЛУЧАЮ ДУМАЄ ВІН ЛЕТІТИ НА СХІД.

ЛОНДОН, 31. серпня. — Чарлз А. Левін залишить свій плян вернути назад до Америки літаком, коли Гемилтонови і Мінкинови поведеться перелетіти через Атлянтик. Се сказав він представникови Есошіейтед Пресс, що його інтервенював.

У такім случаю думає він летіти кудись на схід і підприняти такий лет, який осягне небувалий рекорд, як під оглядом віддалення так і витревалости. Так приміром носиться Левін з гадкою вернути до Ню Йорку дорогою, якою летить тепер „Прайд оф Дітройт". В кожнім случаю насамперед полетить він до Карачі, що лежить у Перськім Заливі, 4,150 миль від Лондону.

2000 ПОЛЯКІВ СТРАТИЛО ПОЛЬСЬКЕ ГОРОЖАНСТВО.

ПРИЧИНОЮ Є ОБСТАВИНА, ЩО НЕ СЛУЖИЛИ У ПОЛЬСЬКІМ ВІЙСКУ.

ВАРШАВА, 31. серпня. — Польське правительство видало декрет, в якім постановляється, що всі польські горожане, що не служили у польськім війску, стратять польське горожанство. На підставі згаданого декрету, около 2000 польських горожан, мешкаючих поза границями Польщі, головно у Німеччині, які не служили у польськім війску, будуть уважатися дезертирами з польського війска й не будуть могли числити на ніяку поміч польських конзулятів за границею. Польські конзуляти будуть могли видати їм лише карти ідентичности (тожсамости), на підставі яких будуть вони управнені дістатися на польську територію, але лише під умовою, що згодяться служити у польськім війску й то сейчас по своїм повороті до Польщі. По відбуттю служби в армії привернеться їм знова польське горожанство.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОМУНІСТИ А СПРАВА САККА Й ВАНЦЕТТІ

Від коли справа Сакка й Ванцетті набрала розголосу, від тоді вчепилися її американські й московські комуністи та докладали всіх зусиль, щоби з неї викувати капітал для своєї партії.

Комуністи були одними з перших, які підняли крик, що капіталісти мучать Сакка й Ванцетті не за те, що вони винуваті, але за те, що вони анархісти, — хоча комуністичні комісарі в Росії мучать не двох, але десятки тисяч людий за те, що вони признаються до немилих комуністам поглядів. Виступали в обороні анархістів комуністи, хоча в Росії держать тисячі анархістів у тюрмах „чеки", держать не коротше від Сакка й Ванцетті, і мучать хоча куди гірше, і розстрілюють без ніякого суду.

Коли Сакка й Ванцетті нарешті стратили, то московські комісарі з Москви зателеграфували, що вони готові приняти порохи „вбитих анархістів" у Кремель, себто віддати їм пошану майже таку, як віддають Ленінови. Дарма, що большевики не потребували телеграфувати аж в Америку по порохи „вбитих анархістів", бо могли мати порохи анархістів убитих у Росії самими таки большевиками.

Ся большевицька дволичність, ся фаризейська оборона прав другої людини викликала обурення в цілому культурному світі. Всі майже газети повторили карикатуру одної паризької газети, в якій большевицький кат приходить до тюрми московського „революційного трибуналу" й каже до арештованих: „Я вас стратити нині не можу, бо я маю брати участь в демонстрації проти трачення Сакка й Ванцетті в Америці".

Ціла нещирість большевицьких протестів та їх покористовуванне справою для вузких партійних цілий показалася ще краще, коли американські большевицькі оборонці похвалилися в Европі, що вони зібрали на „оборону Сакка й Ванцетті" щось пів міліона долярів. Бостонський комітет оборони Сакка й Ванцетті відразу виступив з публичною заявою, що комуністи зібрали під кличем оборони Сакка й Ванцетті богато менче, як вони хваляться, а з того віддали на справу оборони лишень дуже маленьку частину. Комітет оборони закидує, приміром, що нюйорський комітет мав зібрати 7,000 долярів, а комітетови оборони мав віддати всего 300 долярів.

В сей спосіб справа Сакка й Ванцетті причинилася до того, що большевиків ще раз роскрито як політиканів, які будуть удавати, що вони протестують проти вчинків, які й вони самі поповняють хочкуди частійше, — щоби тільки наловити в каламутній водиці необачних прихильників та натягнути їх на долярики.

СПІР ЗА ДЕРЖАВНИЙ ПРАПОР У НІМЕЧЧИНІ

У Німеччині ведеться тепер завзятий спір за прапори, теперішній республиканський і давній монархістичний чорно-біло-червоний. Сю внутрішню боротьбу рішить, здається, всенародне голосовання, якщо німецький консервативний табор сповнить свою грізьбу.

Коли міська рада в Берліні рішила бойкотувати всі готелі й ресторани, що не вивішують републиканського прапора, лише монархічний, загрозив провідник німецьких реакціонерів ґраф Веспарт, що постарається, щоби в конституційній дорозі піддати справу зміни німецького державного прапору до вирішення всенародним голосуванням. Нарід саме має рішити, чи має задержатись теперішній республиканський прапор чи приняти назад передвоєнний монархічний.

Демократична преса й прихильники теперішнього републиканського прапора приняли сей визов без найменшого страху й бажають собі сего з цілої душі, щоби консервативні націоналісти виповнили свою погрозу, бо тоді переконаються, як малий відсоток німецького населення стане по їх стороні й тим самим закінчиться раз на все безкорисна сварка за державний прапор.

Всенародне голосовання малоби головно рішити не само питання монархії, чи республики, але видати осуд, про німецький політичний режім у передвоєннім і воєннім часі. Восказалоби, чи німецька революція з 1918 року повинна бути мостом, чи якраз глибокою пропастю, що лучить, а зглядно на все розділює теперішню Німеччину від давньої, цісарської.

Ті, що уважають німецький цісарський режім перестарілостю, яку треба раз на все вичеркнути з німецької історії і на все забути, стоять за вживання республиканського прапора. Другі знова, що вважають цісарську владу головним жерелом величі, сили й добробуту Німеччини та піддержкою її мілітарних успіхів у Великій Війні, бажають получення з попереднім режімом. З тої причини можна надіятись, що всенародне голосування над уживанням прапорів буде також дійсним висказом гадки німецького народу про теперішний республиканський і давній, цісарський, режім.

Саме тепер спір за уживання прапорів доходить до кульмінаційної точки. Консервативи надіються, що зискають для себе вмішання краєвого (федерального) правительства, а тимсамим обсмішення Прусії, її правительства та управи міста Берліна, які дали початок цілому спорови за прапори.

Також берлінські готелі грозять, що будуть скаржити заряд міста Берліна за шкоди, які наробив бойкот згаданого заряду та його урядників. Демократи у Берліні заявляють на се, що правдиві республиканці повинні постаратись о лісту тих готелів і ресторанів, що не хотять вивішувати республиканських прапорів і бойкотувати їх самим та заохочувати до бойкоту других.

Тижневик „Вельт ам Монтаґ" апелює до американських республиканців, щоби вони, льояльні свому республиканському прапорови, прилучились до бойкоту відданих монархістам берлінських готелів.

У статті говориться, що хоч богато перворядних готелів у Берліні бойкотує республиканський прапор, є богато инших перворядних готелів, які шанують сей прапорі і відзначаються „прадивою республиканською гостинностю".

ЧИ ЗНАЄТЕ ПРО СЕ?

Населення землі подвоюється кожних 260 років.

Величина океанів на світі виносить 324,000,000 кубічних миль.

Пчоли мусять виссати 3,00,-000 цвітів, щоби зібрати фунт меду.

Потреба около 4 фунти свіжого листя, щоби зробити фунт сухого чаю.

Все чорне й біле піря походить зі струся самця, а сиве зі самиці.

Михайло Угорчак.

МОЇ СПОСТЕРЕЖЕННЯ І ПОГЛЯД НА СПРАВУ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ УКР. НАР. СОЮЗА

II.

Існоване і розвій усякого підприємства, меньшого чи більшого, залежить від первісного пляну і започаткования діла. Таке правило приняли инші люди і цего нам треба придержуватися. Це правило відноситься до поодиноких товариств, братств, громад, центральних орґанізацій, видавництв, бурс, сиротинців і т. п.

Основуючи дану інституцію, належить мати на увазі: серед яких обставин така інституція має існувати; цілі і завдання інституції, можність сповнення своїх зобовязань; жерело удержання, адміністрація і т. п.

Нераз доводиться нам чути, що це або инше товариство чи братство розлетілося; що дана орґанізація перестала існувати, або що власти її розвязали; що якийсь-там сиротинець чи бурса зістали зліквідовані; що знов инший сиротинець тяжко удержати ізза недостачі фондів або що фонди, які дотичний сиротинець має до розпорядимости, не є вистарчаючі, а хотячи збільшити ті фонди, треба розширити працю сиротинця та задля браку місця сего не можна зробити.

Часто можна почути про орґанізації, сиротинці, бурси і т. п., котрі гарно розвиваються, сповняють точно і совісно свої зобовязання супроти своїх членів, опікуються і дають належну услугу тим дітям і старцям, котрим доля судила жити в захисті даної орґанізації. Богато наших членів добре про це знає. Члени, котрі про це не знають, застановляються поважно над справою будови й удержання Сиротинця-Захисту У. Н. Союза, про який якраз під сю пору наша орґанізація робить старання. Що плянований від літ Сиротинець-Захист при У. Н. Союзі буде збудований, про це нема сумніву; цего вимагають життеві обставини орґанізації і членів. Але коли воно здійсниться, це залежить головно від членів і відділів У. Н. Союза. Чим скорше вони зложать означену на започаткування цеї інституції квоту, тим скорше наші бажання і мрії сповняться.

Беручися до будови Сиротинця-Захисту, нам треба брати примір від тих сиротинців, які успішно розвиваються. Таких є чимало в Америці, та — на жаль — вони не українські. Також нам треба би знати і про ті інституції, які перестали існувати, та з яких причин, і про недостачі в тих, які ще доси животіють. Маючи одні і другі інформації, зможемо лекше повести справу нашого Сиротинця, не повторяючи того, що приносить тягар і шкоду інституції. Можна навчитися чимало на помилках другий людий.

Читаю богато переписки, яка приходить до комітету, а також дописи в Свободі, в справі Сиротинця, і приходжу до переконання, що богато членів розуміє справу Сиротинця мильно. Дехто представляє собі, що десь-там у якімсь місті Злучених Держав можна купити дім на сплату і вже зараз приняти трохи сиріт тай там їх тримати під відповідним наглядом; що такий дім можна з часом виплатити і не треба чекати, аж збереться 100 тисяч долярів. Инші думають, що в головній касі У. Н. Союза є два міліони долярів, то чомуж з цего не взяти 100 тисяч долярів? Ще инші страхаються, що удержанне Сиротинця буде богато коштувати і це стане тягаром на членів. Дехто зпоза членів У. Н. Союза підносить, що сиротинець вже є у Филаделфії і тому другого сиротинця не треба.

Після можности постараюся дати пояснення і відповідь на ці всі голоси.

Щодо головної каси У. Н. Союза то її не можна рушати на будову Сиротинця. Про це вже нераз були вияснення. Каса У. Н. Союза є призначена головно на покритте посмертного по членах.

Чи купити дім на Сиротинець на сплати, і де його купити, — це власне дуже важне питання. Я згадав на початку цеї статті, що первісний плян і початок діла рішає про існованнє інституції. Сиротинець-Захист У. Н. Союза повинен бути чимсь в роді виховничої рубси; це має бути виховничий інститут української молодіжи. Така інституція повинна виховати з дітий-сиріт, а й з таких дітий, котрих родичі живуть, ряди свідомих американських Українців, які гордилибся українським іменем, українським народом, а й щоб уся українська суспільність була горда з такої молодіжи. Така інституція повинна дати не лише притулок і фізичне вихованнє дітям, але й науку та знання всякого ремесла і висше образованне-освіту, відносно до спосібностей дитини. Такий захист повинен не лише годувати й утримувати на ласці немічних і незасібних старших членів, але дати їм і чесний заробіток, старшим чи молодшим, аби вони були на совісти спокійні, що самі себе удержують. Їм тоді буде веселійше доживати свого віку. Такого захисту нам доконче потрібно, і то в як найкоротшім часі. Такий захист можна зорґанізувати при У. Н. Союзі, коли члени і відділи прийдуть з підмогою в жертвах і зложать ту суму, яку комітет просить, то є: сто тисяч долярів. Удержанне такого захисту не буде тягаром для членів. При умілій господарці такий захист сам себе удержить. Згаданий Сиротинець-Захист У. Н. Союза повинен бути збудований на великій фармі, недалеко центрального міста, при головній стейтовій дорозі, з доброю залізничою комуникацією. Земля повинна бути відповідна під управу огородини, котру можна скоро збути за готівку. Будинки повинні бути модерні, з усякими вигодами. Там повинна бути гарна школа для початкового навчання дітий, а також школа промислова. Одним словом: треба, щоби там було все для вигоди й науки тих, що там будуть жити. Такого захисту нам треба і певно можемо його мати, як сего схочемо.

В слідуючих статтях постараюся представити спосіб набуття такої фарми, місця, де такі фарми найкрасше для нашої цілі надаються, і як таку інституцію можна удержувати без тягару поодиноких членів.

ПРОМОВА ЕПИСКОПА ШТРОСМАЄРА НА ВАТИКАНСЬКІМ СОБОРІ

Одно мене надзвичайно здивувало; роздумуючи про це, я сказав собі: коли б Петро був вибраний папою, чи було б дозволено другим апостолам посилати його разом з Іоанном в Самарію проповідувати Євангелію Сина Божого? „Почувши ж апостоли в Єрусалимі, що Самарія приняла слово Боже, **послали** до них Петра та Іоанна". (Діяц. Ап. VIII, 14).

Що б ви подумали, високодостойні брати, як би нам було в отсю хвилину дозволено післати святійшого Пія IX. і преосвященного монсіньора Плантіє до царгородського патріярха з проханням, щоби він приеднався до римської церкви?

Але туте ще друге, важніще питання.

В Єрусалимі збирається вселенський собор рішати про ті справи, які розєднують вірних. Хто скликав би той собор, якщо Петро був папою? Розуміється, св. Петро.

Хто головував би на тім соборі? Св. Петро, або його відпоручники. Хто назначував би порядок собору? Св. Петро. Так, але усього того не було. Апостол Петро був присутним на тім соборі, як і другі апостоли, і не він скликав собор, а св. Яков.

Чи так ми поступаємо в нашій церкві? Чим більше, достойні брати, я розсліджую св. Письмо, тим більше переконуюсь, що апостол Петро не вважався першим. Ми навчаємо, що Церква основана на св. Петрі. А св. Павло, в авторитет якого не можна сумніватись, в посланню до Єфесеїв говорить, що вона основана на „підвалині апостолів і пророків, а угольний камінь сам Ісус Христос". (Єф. II,20).

Той самий апостол так мало вірить у першенство Петра, що отверто дорікає тим, які кажуть: ми Павлові, ми Аполлосові, так само, як і тим, що кажуть: ми Петрові. (Кор. I., 12.) Як би Петро був намісником Ісуса Христа, то св. Павло не посмів би так остро дорікати тим, які звали себе Петровими. Той самий апостол, перечислюючи степені служення церкві, споминає апостолів, пророків, євангелистів, учителів і пастирів. Чи ж можна, достойні брати, думати, що св. Павло, великий апостол народів, забув би згадати перший степень того служіння, папство, коли б папство було встановлене Христом? Таке забуття, є на мою думку, так само неможливим, як неможливим є те, щоби історик отсього собору забув згадати бодай одним словом святійшого Пія IX. (Голоси: мовчи, еретику, мовчи!)

Успокійтесь, достойні брати, я ще не скінчив. Забороняючи мені продовжувати, ви перед світом доказуєте, що творите несправедливість і замикаєте уста найменшого члена отсього собору. Я продовжую:

Св. апостол Павло ані в однім своїм посланню до ріжних церков не згадує про першенство Петра. Як биж першенство було існувало, як би, словом, церква мала верховного голову, непомильного в навчанню, невже ж великий апостол народів забув би згадати про це? Але що я кажу? Апостол Павло написав би без сумніву довге послання про так важну справу. Коли будувалась церква, невже ж можна було забути її основу і фундамент? Тепер, коли ви не признаєте, що апостольська церква була еретичною, бо ж ніхто з нас не бажає і не посміє так говорити, то ми повинні признати, що церква ніколи не була кращою, чистіщою і святіщою, як в часи апостольські, **коли не було папів.** (Крики: Неправда! Неправда!) Не заперечуйте ж того, монсіньор Ляваль. Коли хто з вас, достойні брати, сміє думати, що теперішна церква, з папою на чолі, є твердша в вірі і чистіща в навчанню, ніж церква апостольська, нехай той скаже це отверто перед цілим світом, бо ж наш собор є осередком, з котрого наші слова розходяться по всьому світу, від бігуна до бігуна. Я продовжую:

Я не знайшов ані найменшого сліду, ані згадки про папську власть ані в однім посланню св. Павла, св. Іоанна і св. Якова; св. Лука, історик місіонарських подвигів апостолів, також мовчить про це.

Мовчанка тих святих мужів, — послання котрих творять часть канона богонатхненого писання, — була б неможливою, як коли б Тер, описуючи історію Наполеона, забув би назвати його імператором.

Але що мене найбільше здивувало, **то мовчанка самого апостола Петра.** Коли б апостол Петро був тим, чим ми його тепер називаємо, тобто намісником Ісуса Христа на землі, **то він без сумніву знав би про се;** колиж він про це знав, то чому він ані разу не дійствував як папа? Він же міг би так дійствувати в день пятьдесятниці, коли сказав першу проповідь, — але не зробив того; на соборі в Єрусалимі, — але і там він не виявив того; в Антіохії, — але і там він про се не говорить; так же само він не оголошує себе папою ані в першім, ані в другім своїм посланню до церкви. Тепер, чи можете ви, достойні брати, представляти собі апостола Петра, як папу?

Коли ви хочете доказувати, що Петро був папою, то ви повинні зазначити, **що він не знав про се.**

Повернемо до початку. Я тверджу, що при життю апостолів церква ніколи не думала, що повинен бути якийсь папа. Коли ж хочемо доказати противно, то мусимо кинути в огонь всі святі писання, або цілком їх знехтувати.

Але ж я чую із всіх боків: чи не був св. Петро в Римі? Чи не був він розпятий головою в низ? Чи не находиться в тім святім городі катедра, з якої він проповідував, і вівтарі, при яких він правив божественну літургію?

Високодостойні брати! Твердження про побут св. Петра в Римі основуються виключно на переданню. Але навіть коли б він дійсно був епископом римським, то як з того епископства ви можете дійти до його главенства?

Скарліґер, один із найученійших мужів, не побоявся сказати, що епископство св. Петра і його побут в Римі повинно бути зачислене до смішних леґенд. (Крики: замкніть йому уста, виженіть його з катедри!)

Достойні брати! Я готовий замовчати, але чи не лучше на такім зібранню, як наше, прослідити усе на основі апостольських писань? Ми ж, достойні брати, маємо такого свідка, перед котрим усі ми, не виключаючи святійшого Пія IX, мусимо склонитись і мовчати. **Той свідок, то історія.**

Чую з правого боку слідуючі слова: „Ти є Петро і на тім камени збудую церкву мою" (Мат. XV.)

Я готовий відповісти на це, мої достойні брати, але заки прийду до того, хочу познайомити вас з вислідом моїх історичних дослідів.

Не знайшовши жадних слідів папства в апостольських часах, я сказав собі: знайду те, чого шукаю, в літописях церкви. Так, я говорю отверто: **Я шукав папи в перші чотири століття християнства і не знайшов його.**

Сподіваюся, що ніхто з вас не сумнівається в великий автбритет св. епископа іппонійського, великого і блаженного Августина. Той благочесний учитель честь і слава католицької церкви, був секретарем меливійського собору. В записках того собору знаходимо такі слова: „Хто хоче відкликуватись до тих, котрі знаходяться на другому березі моря, той ніколи не буде принятий в церковну звязь в Африці".

(Дальше буде).

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Витинки з газет надіслав: Павло Кричківський, Гемтремк, Мишиґен.

Гр. М-о-Л-ч, Д-І, К. — Про сю саму подію вже була в Свободі допись.

Я-м-О-к, Клівленд, О.— Оборонці польсько-римського конкордату послугуються тут звичайним обманьством. Не в тому питанне, чи Рим заключав конкордати, себто угоди, з другими державами, але в тому, яку угоду він заключив з Польщею. Відомо, Рим заключав угоди про права католиків з богато державами, а хотів може мати такі угоди з усіми державами, але се йому не вдалося. Се навіть зовсім природна річ, що він хоче забезпечити права католицької церкви в кождій державі. Та з того ще не виходить, щоби, заключаючи такі умови про права католицької церкви, він обіцяв помагати такій державі і угнітати поневолені тою державою народи. Власне від церкви, як від моральної сили, за яку вона представляється, можна вимагати, щоби вона не купувала собі привілеїв від ніякої держави коштом прав поневолених народів. Рим уже нераз робив конкордати, Рим уже нераз купував собі привілеї для своїх попів коштом поневолених народів, однак Рим ще ніколи не купував собі привілеїв таким великим коштом, як отсе в случаю польсько-римського конкордату, де він дає благословеньство на переслідуванне 8 міліонів Українців та віддає на поталу поважну частину самої таки католицької церкви.

У своїй агітації проти запомогових орґанізацій аґенти деяких асекураційних підприємств послугуються всякими брехнями. Одною з тих є якраз згадане Вами підсуванне людям думки, що запомогові орґанізації непевні. На доказ сього вони подають, що уряд розвязує богато запомогових орґанізацій. Що деякі запомогові орґанізації не дістали дозволу від стейтових урядів вести бизнес, се правда, та се не арґумент проти всіх запомогових орґанізацій, але якраз арґумент за тими, які такий дозвіл дістали. Сим дозволом уряд посвідчує, що вони виплатні. Зовсім те саме діється з асекураційними підприємствами: Були й асекураційні підприємства, які попадали, а були такі, яким уряд не дав дозволу на веденне бизнесу, бо вони не були певні. Отже й тут, як звичайно в таких случаях, факти перекручується так, щоби вони послужили арґументом для заманення незнаючої справи людини. Коли почуєте на другий раз подібного рода аґітацію проти нашої орґанізації, будьте ласка взяти імя сього аґента й адресу та подати її до головної канцелярії Українського Народного Союза.

Більш ніж меч і огонь і стріла і коса,
Небезпечне оружже жіноча краса.
Ані мудрість, наука, ні старші літа
Не дають проти неї міцного щита.

І. Франко.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

—o—

ПО СЬМЄРЦІ КАДЗОН, А ЗА ЖИЦЯ ЄСЬЦЬ НЄ ДАДЗОН.

Ся польська пословиця прийшла мені на гадку по прочитанню посмертної згадки про бл. п. о. Пеленського в біскупській газеті „Католицький Провід".

Хто сього не знає, як о. Пеленського наділювано голодівками? Як його родина тяжко бідувала, як прямо без куска хліба проживала? Як він наконець мусів лишити жену й дітий на 8-акровій фармі коло Филаделфії, а самий товкся за голодівкою аж під Пітсбург?

Зате по смерти о. Пеленського шлють його родині кондоленційні телеграми, правлять Службу Божу, ще й духовенству кажуть молитися за душу покійника.

Чи не милосерні Самаритяни?

Священик.

—o—

РАБСЬКІ ДУШІ.

На що центів шкода, а на що десяток долярів не шкода. Така пословиця приходить мені на думку, коли я приглядаюся жінкам у нашій місцевости. Серед них проявилася організаційна охота: і Товариство Українських Жінок серед себе зорганізували; і часопись Жіночу Долю, що виходить у Коломиї, стали пренумерувати; і постановили платити по 25 центів від членкині на просвітні цілі. Молоденьке їх товариство, та вже богато добра зробило: устроїло неодні збори, балі й концерти, а чистий дохід з усіх підприємств призначує на добродійні цілі, з котрих найважнійшою вважають вони справу побудовання дому для українських інвалідів у Львові.

Та на жаль, мушу сказати, що межи нашими жінками є богато таких жінок, які скоро перестали платити вкладки, цікавитися публичною справою, приходити на збори, концерти, бо, мовляв, пощо центи витрачувати. За американські театри або й польські представлення так не кажуть, але на українські то шкода цента. Звідки вони таке зачули? Хиба від польських знакомих і за ними повторяють, як грамофон повтоpяє те, що в нього наговорити.

Та ще більший жаль мене огортає, коли я дивлюся, куди йдуть ті центи, заощаджені на українських представленнях та відмовлені українським інвалідам. Думаєте, що пішли до банку на ощадність? Та де там. Серед членкинь тепер аж шумить, бо десь маленькі діти побилися, а одна членкиня потягнула другу на скваєр офіс. Заарештувала одна Українка другу Українку, покарав скваєр арештовану, а як ся скаржилася, порадив їй заарештувати першу, а він її покарає. І Українка арештує свою противничку, і скваєр карає. Ідуть „кейси" за „кейсами", ідуть десятки долярів на переводчиків, а скваєри по пару десяток долярів беруть. Одна й друга заілася, за справедливість не дбає, а хотілаби другу просто зовсім знищити. Беруть собі свідків, звичайно Поляків, а одна з ненависти до Українки так збраталася з Поляками, що вже навіть собі ґазети разом на порчу читають. Ще й хвалиться, що вона щось у корті зискає, бо вона вже з Поляками, а Поляків увесь світ знає, і такі инчі дурниці.

Так на вільній землі Вашингтона вилазить з нашої людини рабська душа. За маленьку кривду від свого чоловіка вона забуває великі кривди, зроблені власному народови національними ворогами, і народа цурається, щоби тільки свому землякови відомстити. Для пімсти й завзяття напувається Войтків своєю кервавицею, а одного цента жалується тим українським героям, що свою кров проливали за народну самостійність.

А. Г.

СТАРИННІ ГРЕКИ І РИМЛЯНЕ ПРО ПОДРУЖА.

Чи мудрий чоловік повинен женитися? — таким патанням займалися вже старинні народи і погляди їх на цю справу були ріжні. Всі люди з природи люблять свободу, незалежність, волю; для вдержання їх поносять найбільші жертви як поодинокі люде, так і цілі народи. Тому подружа вважали деякі свого роду неволею — бож чоловік і жінка злучились на ціле життя і лише якась надзвичайна причина може їх розлучити. Той факт взаїмної залежности. характеризує може це й старинний звичай, де подружа було **актом купна,** так із боку чоловіка, як і жінки. Сліди цього бачимо в Гомера. Це мав на думці римський сатирик Ювеналь, коли говорив про когось: „Дурень, уже в подруже ярмо встромлює свій карок і свободу свою продає за велике віно". Стоїки (грецькі фільософи — учителем їх був фільософ Зено, що викладав в Атенах у підсінні з колюмнами (стоя). Стоїки вважали фільософію вступом життєвої мудрости, а чесноту найбільшим добром. Відси стоїк, стільки що строгий, незломний, рівнодушний на зовнішні враження) — казали, що лише мудрець є вільний, а щоби тої волі не втратити, не повинен женитися. Грецький софіст Лібаній (софісти — вчителі науки вимови, державности і фільософії) жартівливо представляє мужа, що зломаний подружим життям, сам обвинувачує себе перед суддями і доказує, що заслужив на кару смерти за те, що оженився. Вже в старині говорили, що „жінка найбогатший дім зруйнує, змарнує найбільший маєток, коли це буде можливе, на бразлети, нараменники" ще й стид принесе чоловікові чи батькові. Цісаря Августа (за життя причислений до богів) не минула ганьба: дочка його а потім і внучка жили розпустним життям. Коли думав про те, повторював Гомеровий вірш: Коби я був не женився і без потомків зійшов зі світа. Дочку і внучку називав своїми боляками, а навіть думав нещасливий, чи не вбити би рідну дитину?

Ювеналь (римський поет-сатирик — жив в останній половині 1-го і в першій половині 2-го ст. після Хр. у Римі. Ганив і висмівав глупоту і деморалізацію тих часів) каже, що жінки чоловік не встереже, навіть як поставить коло неї вартівників. „Хитра є жінка і від них зачинає. Хай божеський Алькид, непобідимий Ахіль і Гектор грецький стоять на варті жіночої кімнати, в середині жінка буде пеститися з любовником. Хоч би ти її сховав за валами і мурами, і там прийде до неї Зевес золотистим дощем". Уже **Гомер** сказав: Коли Телемаха питає богиня Атена, чи є сином Одисея, бо подібний до нього, Телемах відповідає, що мати так каже, але він цього не може знати. Мудрець **Біяс** (із Пріене в Йонії, жив около 570-го року перед Хр. — один із т. зв. сімох мудрців Греції) — коли його хтось радився, чи має женитися, відповів: „Коли оженишся, твоя жінка буде гарна або погана. Коли буде гарна, матимеш спільників; коли погана, полишиться для тебе". Брат славного римського бесідника **Ціцерона** каже: „Над свобідне ложе нема нічого приємнішого. Чоловік, що хоче щось у життю зробити, не повинен женитися".

Але не всі були противниками подружа, бож розуміли, що все на світі може бути пожиточне і шкідне. Розуміли, що прим. сонце є пожиточне, але може бути і шкідливе. Без сонця не булоби ніякого життя на землі. Але сонішні проміні можуть бути і вбивчі. Тому старинні уявляли собі Аполя (бога сонця) з луком і стрілами а Гомер представляє його, як виновника заразив таборі Греків під Троєю. Тесаме можна сказати про огонь і воду. Ці елементи можуть бути корисні і шкідні. Таксамо подружа. Старинна історія знає богато чесних жінок, як **Пенельопа** (жінка Одисея, вірна була йому, хоч він після облоги Трої блукався довгі літа по морях і всі думали, що він уже згинув. Женихів, що старалися здобути її руку, позбувалася так, що казала будьто вийде замуж за котрогось із них, як зготовить смертний одяг для свого тестя Лаертеса, одначе одяг ніколи не був готовий, бо що уткала за дня, те порола в ночі), **Алькестіс** (жінка Адмета, продовжила його житя так, що віддала своє власне, але богиня підземелля Перзефона пустила її назад на світ, або як каже инший переказ: Геракль вирятував її з підземелля — Гадесу. Грецький драматург Евріпід написав драму „Алькестіс"), **Люкреція** (римський переказ каже, що Люкреція — жінка Тарквінія Колятіна поповнила самовбивство, коли її знеславив Секст Тарквіній і так спричинила упадок римського цісарства в 509 р. перед Хр.). Ґерманські жінки втратили чоловіків і дісталися в неволю Марія — римського полководця і конзуля (155—86 р. перед Хр.). Коли не могли випросити, щоби віддав їх до дівочого чину Вестальок — усі відібрали собі життя.

Природа не може з людини створити безсмертну істоту, але винагороджує це так, що запевнює безсмертність (згл. цілому людському родові. Тому люде повинні заключувати подружа; **тому закони в давних суспільностях домагалися виразно заключування подруж і утрудновали, наскільки можливо безженство. Coelibes esse prohibents** — каже римський правник („треба перешкодити цьому, щоби жили в безженстві").

Йоганнес Єнсен.

ВІЛ І КІНЬ.

(Байка).

—o—

За часів Езопа, коли то люде і звірята були однаково розумні, вбив собі віл у голову, що станеться подібний коневі.

За мало йому вже було того, що його цінять, як пожиточне звіря для роботи, не вдоволяла його й честь, яку віддавали йому як святому волові Апісові. Бажав статися гарним і гнучким, як кінь, скороходом гарним, з пишною гривою. Хотів бути прикрасою і паном богатих левад і пасовиць.

І дійсно: завдяки виснажаючій мізковій праці змінялася постепенно ціла його постать. Так волові вдалося заняти місце коня.

Передовсім ходило про роги. Вони велика прикраса, то добре було би, щоби і кінь мав роги. Але це ніяк не далося зробити, тому віл силою волі примусив роги уступити і — не мав уже їх.

Кінь мав одно копито, віл два — цього привілею зрікся з резиґнацією. Так усунено і цю ріжницю. Ноги лишилися такі, які були, не дуже довгі, але все було їх чотири. Щодо гриви, то волові не сподобалася непорядна, розвіяна кінська грива. Дістав, щоправда на тімсамім місці волосся, але тверде як щітка. Кінські вуха здавались йому занадто короткі, волів довші і такі дістав.

Лишився ще хвіст. Тут віл ніяк не хотів уступити. Кінська мода була занадто смішна, таке довге, повисле ззаду волосся, наче коса у жінки! Ні, всього готов був відректися, але ніколи свого гарного, волового хвоста. І ржання кінське здавалося йому недостаточне, тому лишився для нього рик...

І так повстав осел!

ПОЗІР! — БРІДЖПОРТ, КОНН.!

СЕСТРИЦТВО ПОКР. ПР. ДІВИ МАРІЇ

— устроює —

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 4. ВЕРЕСНЯ 1927

В ПАРКУ В. ВЕНГРИНОВИЧА.

Початок о год. 1. пополудни.

Вступ 25 центів.

На цей пікнік сестрицтво запрошує всіх громадян з Бриджпорт, з Ню Гейвен, Савт Порт і Стемфорд.

Боси будуть відвозити людей від церкви, 34 Біч стр.

Вразі непогоди просимо всіх симпатиків зійтись на галю парафіяльну на спільну забаву. 203-4

ПОЗІР! COHOES, N. Y.! ПОЗІР!

БРАТСТВО СВ. ПЕТРА І ПАВЛА, відділ 57 Укр. Народ. Союза

— устроює —

ПЕРШИЙ СЕГО ЛІТА

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 4. ВЕРЕСНЯ 1927

В УКРАЇНСЬКІМ ПАРКУ.

Вступ 35 центів.

На сей пікнік запрошується всіх Українців з Когус, Трой, Водервліт, Олбани, Кеслетон і околиці.

За добру музику, красну забаву і порядок на пікніку ручить 203-4 **Комітет.**

ПОЗІР! NEWARK, N. J. ПОЗІР

ЗАХОДОМ СЕСТРИЦТВА при Укр. Правосл. Церкві в Нюарку, Н. Дж.

— відбудеться —

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

В PLAINFIELD, N. J.

В НЕДІЛЮ, 4. ВЕРЕСНЯ 1927

Вступ на забаву 35 центів.

Вельмишановна Українська Громадо! Сестрицтво Укр. Пр. Громади старається устроїти забаву, щоб вдоволити Вас як найкраще. На пікніку будуть всякого рода несподіванки. Буде пригравати добірна музика.

О 10-ій годині будуть чекати на Вас авта біля церкви, які безплатно перевезуть Вас на місце забави. **Комітет.** 203-4

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

КУКУРУЗЯННИЙ ПІКНІК

В ГАЛИ ШКІЛЬНІЙ НА НОРТ ГУДМАН

В НЕДІЛЮ, 4. ВЕРЕСНЯ 1927

— уладжує —

КОМІТЕТ ПОМОЧІ УКРАЇНСЬКОМУ РОБІТНИЧОМУ УНИВЕРСИТЕТОВИ

Запрошуємо усі наші Товариства і Братства прибути і тим самим причинитись до помочі школі.

Забава до пізної ночі без огляду на дощ чи погоду.

202,4 **Комітет.**

УВАГА! МАНВІЛ, Р. АЙ. УВАГА!

ТОВАРИСТВО МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

— устроює —

ВЕЛИКИЙ

ПІКНІК

НА ЛЕЙБО ДЕЙ

В ПОНЕДІЛОК, 5. ВЕРЕСНЯ С.Р.

В ГАЛИ НАРОДНОГО ДОМУ.

На пікнік запрашається місцевих і позамісцевих гостий, буде пригравати добірна оркестра, буде смачна перекуска та свіжі напитки, за що ручить 204 **Комітет.**

„САМООПРЕДІЛЕНІЄ ВПЛОТЬ ДО АТДЄЛЕНІЯ" НА ПРАКТИЦІ.

На терені СРСР є такий клаптик України, що як півень заспіває — на три губернії чути, як кажуть тубильці. Це — колишня Йовчанська волость, а нині Комаринський район, Річицької округи — БСРР, що клином утиснувся в Київщину та Чернигівщину.

Територіяльно цей куток не менший за один з середніх районів України, має ліси, луки, випаси тощо.

Живуть там звичайні поліські Українці, говорячи українською мовою. Тут почали вже відкривати і українські школи.

Все лихо цих поліських Українців полягає в тому, що ніяк не можуть вони дістати права раз на завжди назватися Українцями. Вже за часи революції декілька раз визнавали цей куток за складову частину то РСФРР, то БСРР, потім знову РСФРР. В 1923 році було визнали за УСРР. Проте... зірвалось і знову пішло. Вся економіка Комаринського району скупчена в Чорнобилю (в 12 верствах од району) і в Київі, чому сприяє Дніпро. І населення вже 10 років тільки й знає, що подає скарги до всіх ЦВК. Місцева влада, аби заспокоїти населення, почала прилучати його до білоруської нації. При перепису занотовували картку: батько — Українець, мати — Українка, а всі сини та дочки — Білоруси. Та крім того, що внесли цим ще й національну плутанину в родину, нічого не досягли.

Нарешті в 1926 р. населення в останнє звернулось безпосередньо до ВУЦВК-у з проханням приєднати район до УСРР. Нині прокладається залізниця —Чернигів— Овруч через саму Йовчу. Це ще більше підбадьорує селян, але... віз і досі там. На питання цікавих представники місцевої влади відповідають:

Україна не хоче приймати.

Тут щось незрозуміло. Незрозуміліше ще й тому, що з боку економіки й ґеографічного це цілком можливо й доцільно. Є всі дані для цього. Чорнобиль — під боком. Чернигів — теж, Київ — близько. Через Жари проходить телеграф з Чернигова на Чорнобиль, зараз Дніпро, а потім ще залізниця, що ще більше звязує Комаринський район з Україною.

Чи треба яких коментарів?... („Вісти"). **Йовчанський.**

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє своїх членів, щоби прибули на надзвичайний мітінґ, який відбудеться в суботу, дня 3-го вересня 1927, о год. 7-мій вечером в гали Укр. Нар. Дому, під ч. 72 Моріс ул. Обовязком кождого члена є взяти участь в нарадах, бо є дуже важні справи до полагодження. Не явившийся член буде укараний за його неприсутність, як також буде обовязаний до виповнення ухвал, які будуть ухвалені на тім мітінгу. Старайтеся конечно прибути. Тому, що сего року припадає двайцятьпятьлітна річниця заложення нашого товариства, старайтеся придбати нових членів до Товариства і У. Н. Союза, а тим покажете, що старається о розвій Товариства і У. Н. Союза. — Антін Онисик, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, дня 4. вересня, о 2-ій год. пополудни. Присутність на сім мітінґу всіх членів є конечна, бо є важна для Товариства справа, а при тім просить членів принести довгуючий 1 доляр на будову Сиротинця, щоби вже раз скінчити збірку за сей рік. Довгуючі члени мають вирівнати сво їзалеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Г. Мисишин, предс.; А. Брингілевич, кас.; М. Дмитриків, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє своїх членів і членкинь, що місячний мітінґ відбудеться дня 4. вересня, о годині 3-тій пополудни, в гали 839 So Broad St. Присутність всіх членів є конечна, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають заплатити свої залеглости. В противнім разі стратять право до Тов. і У. Н. Союза. Будемо принимати нових членів без вступного. Тож користайте з нагоди. Не забувайте за Сиротинець У. Н. Союза, бо не всі члени зрозуміли вагу Сиротинця. Секретар фінансовий збирає що місяця хоч найменчі жертви. — О. Михальчишин, предс.; П. Беркита, кас.; П. Стадник, секр.

ОПОВІЩЕННЄ.

Виділ Українського Демократичного Клюбу почуваеться до обовязку повідомити місцеві товариства, що Український Демократичний Клюб улаштовує **БЕНКЕТ в неділю, дня 15. січня 1928 р., 60 St. Marks Place, New York,** в пятьлітну річницю заснования Українського Демократичного Клюбу.

Виділ У. Д. К.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., УВАГА!

Отсим звертаємось до всіх членів Української Православної Громади в Нюарку і її прихильників, щоб були ласка прийти на

МАСОВІ ЗБОРИ

— в справі —

РІДНОЇ ШКОЛИ

— які відбудуться —

В ПОНЕДІЛОК, 5. ВЕРЕСНЯ С. Р. (LABOR DAY)

Початок о годині 12. вполудне.

Збори відбудуться

В ЛЬОКАЛИ ЦЕРКОВНІМ НА 179 COURT STREET.

На сих зборах буде вибраний шкільний комітет, ділом якого буде занятися Рідною Щколою в Нюарку. 204

ЗА ПАРОХ. УРЯД:

А. Мудровський.

ПОЗІР! — ГАРТФОРД, КОНН.!

ПАРОХІЯ СВ. АРХ. МИХАЇЛА

— устроює —

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 4. ВЕРЕСНЯ 1927

Початок о год. 2. пополудни.

В GLASTONBURY „LIGHT HOUSE GROVE".

Брати Glastonbury Line Car, а висідати на Station 24.

Всіх місцевих Українців і з околиці сердечно запрошує

204 **Комітет.**

УВАГА! ФОРД СИТІ І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ АМАТ. КРУЖКА

відограється представленнє

ОХ, НЕ ЛЮБИ ДВОХ

В НЕДІЛЮ, 4. ВЕРЕСНЯ 1927

В УКР. ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ при 9th St., & 7th Ave.

Будуть грати найдобірнійші аматори.

Режісер місцевий дякоучитель.

Початок точно о год. 7-ій вечером.

Проситься о чисельну участь як місцевих так і позамісцевих Українців прибути на це гарне представленнє. 204

ПОЗІР! — ІСТПОРТ, Л. АЙ.!

УКРАЇНСЬКА ГР.-КАТ. ГРОМАДА СВ. ПОКРОВИ ПРЕЧ. ДІВИ МАРІЇ В EASTPORT, L. I.

— уряджує —

В НЕДІЛЮ, 4. ВЕРЕСНЯ 1927.

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

З РІЖНИМИ НЕСПОДІВАНКАМИ НА MANOR — EASTPORT ROAD.

Початок о год. 1-ій до пізна в ніч.

До численної участи проситься всіх околичних Українців і Славян. Буде перворядна музика, добрі напитки і свіжі перекуски. 204

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

СОНЯШНІ КУПЕЛІ.

Тих купелів не треба шукати на мапі. Вони все близько нас. У місті в городах і на діточих майданах, на селі або недалеко села: в огороді, на полі, на леваді. І людина не є одинокою живою істотою, що в морі світла шукає покрипления.

На подвірі селянина вигріваеться до сонця і пес і кіт і кури порпаються у горячому піску, охолоджуються крильми і знову вивертаються до сонця, щоби спасенні сонішні проміні огріли їх із усих боків. Горобці й інші птахи роблять тесаме. Навіть і ростини звертаються до сонця (сонішник).

А людина? Боїться сонця, заслонює вікна, коли йде вулицею, то радше тістим боком, щоби, борони, Боже, не втратити кілька капель поту. Тут причина блідих лиць діточих (маючих міських родин); тому то так богато малокровних і блідих, слабих на нерви і мязи.

Людям слід наслідувати ростини і звірята: виходити на сонце і втішатися його спасенньою силою. Оживляючі сонішні проміні вичаровують із позірно мертвої у зимі землі — зілля, трави, листя й овочі, пробуджують звірята, що завмерли були на зиму твердим сном.

Великий вплив має сонце на людський організм. Слабий реконвалесцент, коли вийде на сонце, чує, що в ньому зростають життеві соки і життева сила. Хто нездужає на ревматизм, у сонішні дні чує полекшу, недуга зовсім не мучить його. Деякі шкірні недуги дуже скоро минаються. Деякі епідемічні (пошесні) недуги зникають літом зовсім. Є приповідка: „Куди не заходить сонце, там заходить лікар". Інша приповідка каже: „По тінистому боці вулиці похоронний віз задержується тричі стільки, що по осяяній сонцем".

Наше фізичне здоровля і душевний стан дуже залежать від сонішнього світла. Д-р Єгер оповідає цікавий примір із свого власного життя. Він кілька тижнів виставляв голу ногу на сонце (від коліна аж до череа) і ревматичні жили зовсім устали. Зате там, де нога була закрита черевиком, жили лишилися і на далі. Відтоді професор Єгер не ходив уже в черевиках, лише у сандалах (личаках), без панчіх; тепер жили зникли з цілої ноги, лише осталися на цьому невеличкому місці, що було закрите личаком.

Дуже корисні є сонішні купелі, коли ми ще купаємося в ріці або в морі. Треба вийти з води, висушитися на сонці, а потім повторити це ще раз або два рази. Але цілющу силу сонця можемо вихіснувати також тоді, коли ми легко зодягнені, а саме тоді, коли прохожаємося поволи цілими годинами, коли сидимо, або лежимо на сонці. Одяг не повинен бути тоді ні за вузкий ні за темний, лише легкий, вигідний і ясний, щоби на тіло могло падати як найбільше промінів.

Тому міщухи повинні виходити на поле, на леваду, на сонце, а діти хай бавляться на мураві або на теплому піску, щоби вернули до міста такі здорові, осмалені, як селянські діти. То дуже неприродне, що в місті вже зовсім маленькі дівчатка похожають закриваючись від сонця парасолькою! Сонішне літо дає людині стільки сили, що вона може потім бути відпорна на непривітну осінь і на гостру зиму.

ПОЛЬСЬКІ ЛЕТУНИ.

Не вмієш, не літай — повинні сказати собі польські військові летуни, які виїхали з Варшави до Ліди і по дорозі заблудили на Радянську територію, звідки якось втікли, а після того один з них залетів аж на Литву. При осіданию розбився апарат, а тяжко раненого летуна Литовці арештували.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Жертви переслані на край до Обеднання в місяцю липни 1927 р.)

1. **Ню Йорк.** Впр. о. Андрій Іванишин переслав збірку від Укр. Правосл. Церкви $28.50, а від себе $1.50 на Дім Інвалідів 30.00

2. **Централія, Па.** д. Гр. Березівський переслав від себе на інвалідів 5.00

3. **Джерзи Сіті, Н. Дж.** д. Николай Пігуро переслав зібраний за місяці май і червень податок 38.00
Зложили по $1.50: Андрій Лютий, Тимко Струж і Євка Дворніцька; по $1.25: Іван Жарський і Іван Підгорецький; Семко Ленчук $1; по 75 ц.: Василь Гіль, Мих. Косоноцький, Семко Гук, Стефан Кіцей, Левко Кулич, Семко Мисак, Роман Булик, Криг. Лячик, Михаїл Салюк, Левко Дума, Ів. Станіславишин, Григ. Шемлій, Тацiянна Кшачковська, Олекса Кухар і Петро Магура; по 50 ц.: Олекса Яцків, Василь Жарський, Іван Бобовник, Юрій Гук, Гр. Гуменюк, Семко Сайчук, Яцко Осміловський, Яків Сай, Василь Микитка, Антін Тенюх, Андрій Сайчук, Іван Васько, Дацько Дорош, Евдоким Баран, Николай Заяць, Андрій Бусько, Ізидор Василюк, Максим Стегніцький, Василь Гоїк, Стефан Кот, Іван Миць, Йосиф Кірат, Доцька Захарейчук, Стефан Гріца, Антін Ярош, Андрій Мазур, Андрій Корнило, Василь Маланяк, Павло Грабар, Андрій Кірат, Николай Леуш, Іван Борик і Григорій Трусевич; по 25 ц.: Онуфрій Колісник, Йосиф Салюк і Григорій Шустикевич.

4. **Шикаго, Ілл.** д. Стефан Геньорський переслав на Дім Інвалідів 2.00

5. **Джоліет, Ілл.** д. Йосиф Кочан переслав на книжки до Просвіти 20.00

6. **Джоліет, Ілл.** д. Мих. Болехівський переслав на Рідну Школу 2.00

7. **Ансонія, Конн.** д. А. О. Мерещак переслав збірку від Комітету сполучених Укр. Братств і Товариств на памятник Т. Г. Шевченка в Києві $32.86, а на дім Інвалідів $22. Разом 54.86

8. **Ню Йорк, Н. Й.** д. Томко Чіп пересл. від себе на дім Інвалідів 10.00

9. **Орендж, Конн.** д. Анна Збірівська зложила від себе на Дім Інвалідів 5.00

10. **Тамс, В. Ва.** д. Іван Магун переслав збірку на Дім Інвалідів 29.00
Зложили по $5: Іван Магун, Григорій Магун і відділ 26 У. Н. С.; по $2: Микита Магун, Никола Озарчук, Василь Бусько, Войтко Баран, Василь Дрогомирецький; по $1: Михайло Піпа, Василь Піпа, Іван Мацоньский і Іван Моравський.

11. **Скрентон, Па.** п. В. Захарчук переслав збірку на Дім Інвалідів 7.00
Зібрано на хрестинах у пп. Стефана Петращака, зложили по $1: Іван Назар, Никола Маркевич, Себастіян Майнер, Стефан Петращак і Василь Захарчук; по 50 ц.: Христина Назар і Гр. Теклишин.

12. **Толідо, О.** д. Й. Розщіпка переслав збірку на Дім Інвалідів 16.00
Зложили: по $1: Н. Скотинський, М. Корнова, О. Петришин, М. Бласецький, І. Кульматицький, І. Лоняк, Н. Білецький, Ф. Жуковець, Й. Розщіпка, Ю. Ліщук, Н. Петришин, Д. Івасюк, М. Крохмальний; по 50 ц.: М. Чорний, Т. Танасічук, Б. Унисько, А. Унисько, А. Крохмальний і М. Космина.

13. **Ґрінфілд, Масс.** д. Анна Яніцин переслала на Дім Інвалідів 5.00

14. **Шамокін, Па.** д. Мих. Колодій переслав збірку на будову У. Н. Дому і бурсу в Сяноці . . . 175.50

15. **Бейон, Н. Дж.** Впреп. о. І. Захарко переслав збірку на Рідну Школу 14.00

16. **Ню Йорк, Н. Й.** Збірка на посвяченню прапора Чорноморської Січи на Дім Укр. Інвалідів 132.00

17. **Гартфорд, Конн.** д. Петро Брапяк переслав збірку на Інвалідів 35.41

18. **Клівленд, О.** д. Павло Коваль переслав збірку, зібрану на забаві у п. Івана Поливчака на Інвалідів 12.75

19. **Амстердам, Н. Й.** д. Теодор Сюрко переслав збірку на краєві сироти 3.30

20. **Ню Гейвен, Конн.** д. Л. Кгрин переслав збірку на Рідну Школу, зібрану на концерті в честь Т. Шевченка 10.00

21. **Оборн, Н. Й.** Впреп. о. А. Строцький пересл. збірку на Дім Інвалідів, зібрану підчас панахиди в Укр. Гр. Кат. Церкві 42.00

22. **Нантікок, Па.** Громадяни зложили на Інвалідів замісць вінця на гріб покійної п. Емілії Струтинської 30.00

23. **Шикаго, Ілл.** Др. В. Сіменович зложив на Народний Дім в Гнильчу 5.00

24. **Бруклин, Н. Й.** д. Володимир Яськевич переслав збірку на Інвалідів, зібрану на зборах Бр. Пр. Тройці, від. 203 У. Н. С. 20.00

25. **Клівленд, О.** д. Мих. Гуміцький переслав збірку на Дім Інвалідів, зібрану на забаві у Йосифа Смита 9.50

26. **Сиракюз, Н. Й.** д. Антін Яворський переслав збірку на Інвалідів, зібрану на весіллю в гр. Лаби 14.75

27. **Амстердам, Н. Й.** З ініціятиви Тов. ім. Івана Франка, від. 266 У. Н. С., зібрано підчас панахиди на Дім Інвалідів 25.20

28. **Вест Гемптон Біч.** д. Михайло Вівчар переслав збірку на Дім Інвалідів, зібрану на весіллю в гр. Антона Воната 12.65

Разом зібрано на допомогу Рідному Краєви в місяцю липни $865.92.

ЛІКАР ВІДКРИВ ПРИЧИНУ ТРАХОМИ.

Японський лікар відкрив причину „єгипетського запалення очей". Др. Гідейо Нагукі, який свого часу відкрив бакцилі, які викликують хворобу сказеніни, а теж причинився до розкриття бакцилів жовтої пропасниці і сифіліса, найшов тепер бакцилі, що викликують хворобу очей, звісну під назвою „трахома". Цю слабість називають теж „єгипетським запаленням очей". Вона заразлива і дуже трудно її лічити.

Тепер, по найденню бакцилів хвороби, легко вже буде найти на неї лік, чи то такий, що вбиватиме бакцилі, чи такий, що через защіплення поможе самому орґанізмові людини витворити складники, які поборють цю недугу.